Euskal Herriko Ahotsak

ahotsak.com

Kontxi Garaitonandia Kortabarria

Aramaio, Araba (1936)

Aurkibidea

Biografia

Zabola auzoko Etxaluze baserrian jaio zen. Ama etxekoa zen eta aita auzo bereko Arrieta (Arritxe) baserritik ezkondutakoa. Lau anai-arrebatik zaharrena zen Kontxi. Azkoagako eskolan ibili zen sei urtetik hamalaura arte, don Lorenzo maisuarekin alditxo baten eta Señorita Dionirekin gero. Hamasei urterekin Oñatiko Juanito Arregiren etxera joan zen neskame. Etxeko lanetan jardun zuen, baita lantzean behin familiaren Onena markako txokolate-tailerrean laguntzen ere. 22 hilabete han pasatu ondoren, anaia gaixotu eta etxera itzuli zen. Harrezkero bera jaio zen baserrian bizi izan da. Uribarri auzoko Aurreko baserriko Bixente Errastirekin ezkondu zen etxera. Lau alaba dituzte.

Zintak

ARA-002

- **Proiektua**: Aramaioko euskara
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Arriolabengoa, Divina
- **Data**: 1996-10-19
- **Iraupena**: 55 min
- **Euskarria**: VHS Standard

ARA-059

- **Proiektua**: Aramaioko ipuinak eta kondairak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Agirrebeña, Aintzane - Arriolabengoa, Divina - Ozaeta Elorza, Arantza
- **Data**: 2009-05-18
- **Iraupena**: 62 min
- **Euskarria**: MiniDV
- **Kodifikatzailea**: Etxeberria, Idoia

ARA-092

- **Proiektua**: Aramaioko ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Elortza, Kepa
- **Data**: 2009-12-11
- **Iraupena**: 56 min
- **Euskarria**: Bideo digitala
- **Kodifikatzailea**: Oruesagasti, Ainitze

Pasarteak

1. Sorginak Untzillan

- **Erref**: ARA-059/001
- **Iraupena**: 0:01:21. **Hasi**: 00:00:18. **Bukatu**: 00:01:39
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Ipuinak, mitoak eta istorioak

Laburpena:
Hiru erreka daude Untzilla bitartean. Untzillan sorginak egoten zirela dauka entzunda. Garbitu eta orraztu egiten zirela han; eta, orrazia ahaztuta utzi zuten batean, lapurtu egin ziela soroaren jabeak. Ganaduaren uztarria kendu zioten orduan sorginek.

Transkripzioa
- […] Zenbat erreka daz hemendik eta Untzillara?
- Errekie, ba, hiru!
- Hiru erreka.
- Iturrutz, Sorotxoa ta Afesta.
- Eta hor entzunde daukezu, bueno, ba aspaldi ager… sorgiñek-edo egoten ziela … Afestako...
- Nik sorgiñek entzunde dauket Untzillan egoten ziela. Hor Urrutiko soluen, auela alberka bat eta han egoten zie... egoten zala zorrixe, o sorgiñek! Ibiltten ziela han, ta han garbittu eta orraztu-ta eitten ziela, eta ba orrazixe han ixten auela sorgiñok. Iñola be han e, soloko terrenoko jabiek orrazixoi ostu edo hartu ein eutsiela, eta gero berak soluen lanketan ibili zanien, ganaue soltau jan daixien apur bat, eta buztarrixe itxi han, ahaztute. Ahaztute ez, ba, ganauek suelto ta. Eta gero juen zanien lotzeko ganauok, buztarrixe falta. Eta bere buztarrixe, eta, ba, sorgiñek esan utsela: “Zuk ematen badidazu neri orrazia, nik emango dizut zuri uztarria”. Hola, hori da! Hori da, baiñe hemen Afestako errekan ez, han Urrutiko soluen, esaten auen sorgiñek egoten ziela.

2. Martin apaiz ehiztariarena

- **Erref**: ARA-059/003
- **Iraupena**: 0:02:04. **Hasi**: 00:02:09. **Bukatu**: 00:04:13
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Ipuinak, mitoak eta istorioak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:
Arto zuriketa egiten zuten iluntzean, baina ipuinak kontatzeko ohitura handirik ez zuten. Martin abadea, meza emateari utzi eta ehizara joan zena. Pernando amezketarraren kontuak.

3. Infernuarekin beldurtuta

- **Erref**: ARA-059/008
- **Iraupena**: 0:03:00. **Hasi**: 00:06:20. **Bukatu**: 00:09:20
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizkizunak eta otoitzak
- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ezkontzak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra

Laburpena:
Sermoietan esaten zuten ezustean etorriko zela munduaren akabera, azken epaiketa. Zerua, infernua eta purgatorioa. Kalbarioak. Beldurra sartzen zieten. Misioak egoten ziren garizuman. Turuta hotsak, sua eta deabrua sardearekin, nola ez beldurtu! Lehen jaunartzerako ere otoitzak ikasi behar ziren. Orain dena ezberdina da.

4. Anbotoko "señoria"

- **Erref**: ARA-059/010
- **Iraupena**: 0:00:12. **Hasi**: 00:09:38. **Bukatu**: 00:09:50
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Ipuinak, mitoak eta istorioak

Laburpena:
Hodeia zegoenean, Anbotoko "señoria" haserre zegoela esaten zuten.

5. San Isidro, soroko laguntzailea

- **Erref**: ARA-059/014
- **Iraupena**: 0:01:21. **Hasi**: 00:12:26. **Bukatu**: 00:13:47
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Ipuinak, mitoak eta istorioak

Laburpena:
San Isidrok laguntzen du soroko lanetan. Aingeruek egin zioten goldean behin, berak otoitz egiten zituen bitartean. Txikitatik entzun du istorio hori.

6. Gaztaren ipuina

- **Erref**: ARA-059/019
- **Iraupena**: 0:00:32. **Hasi**: 00:16:55. **Bukatu**: 00:17:27
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Ipuinak, mitoak eta istorioak

Laburpena:
Putzuan gazta ikusi zuen azeriak; eta esan zioten, harrapatuz gero, berarentzat zela. Ura edan eta edan, baina ezin harrapatu. Ilargiaren isla zen.

7. Erleak, maitatuak

- **Erref**: ARA-059/021
- **Iraupena**: 0:01:23. **Hasi**: 00:18:14. **Bukatu**: 00:19:37
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:
Erleak maitatuak ziren bere etxean, bera neskatoa zela. Arbola enborretan izaten zituzten. Inportanteak ziren. Erlategia. Sua egiten zen, kearekin ziztadarik egin ez zezaten.

8. Gerra etorri zenean

- **Erref**: ARA-059/022
- **Iraupena**: 0:01:57. **Hasi**: 00:19:37. **Bukatu**: 00:21:34
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Politika » Gerra zibila (1936-1939)

Laburpena:
Gerra hasi zen urtean jaio zen. Aita Mendiolan egon zen arreba baten etxean, Eskoriatzan; ihes egin zuen. Amak ez zuen jakin non zegoen, sei hilabetean. Arbia egosten zegoen ama sukaldean, animalientzat, eta milizianoek huraxe janarazi nahi zioten, senarra ez zuelako etxean.

9. Umetako kantuak

- **Erref**: ARA-059/024
- **Iraupena**: 0:00:54. **Hasi**: 00:22:41. **Bukatu**: 00:23:35
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Ume kantak

Laburpena:
"Katamixinika". "Arre-arre mandako", umea belaun gainean jarrita. "Atximutxi".

10. "Libiri eta labara"

- **Erref**: ARA-059/026
- **Iraupena**: 0:00:47. **Hasi**: 00:24:17. **Bukatu**: 00:25:04
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Ume kantak

Laburpena:
"Libiri eta labara" eta "Han goiko larretan", behizain zebiltzan haurren arteko kanta-esaerak.

11. Umetako jolasak

- **Erref**: ARA-059/029
- **Iraupena**: 0:02:09. **Hasi**: 00:26:33. **Bukatu**: 00:28:42
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bestelako kantak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:
Txikolan (egurtxoa botatzen), mariketaka (harriekin, zenbakiekin, txintxoka), asto-astoka. Kanposantu aldera joaten ziren jolasera. Txorro-morroka. Sokasaltoan "Al cocherito lere" kantatzen zuten, erdaraz.

12. Dotrina euskaraz, eskola erdaraz

- **Erref**: ARA-059/030
- **Iraupena**: 0:01:04. **Hasi**: 00:28:42. **Bukatu**: 00:29:46
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Euskara » Euskararen egoera
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Eliza giroko ospakizunak

Laburpena:
Dotrinan dena euskaraz egiten zuten, apaizarekin; eskolan, berriz, dena erdaraz. Don Felipe anti-erdara ei zen, oso euskalzalea. Eraztunik-eta ez zieten jartzen eskolan, euskaraz egiteagatik. Baina apaizak zigortu egiten zituen erdaraz zebiltzanak.

13. "Sacamantecas" eta eskekoak

- **Erref**: ARA-059/031
- **Iraupena**: 0:03:08. **Hasi**: 00:29:46. **Bukatu**: 00:32:54
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Kanpoko jendearekin harremana
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Ipuinak, mitoak eta istorioak

Laburpena:
"Sacamantecas" eta zakuaren gizona etorriko zirela esaten zieten. Umeei

tripak ateratzen zizkien "sacamantecas" horrek. Ijitoak agertzen zirenean, eskean, beldurrez airean egoten ziren. Askak zeuden, arropa garbitzeko, eta han uzten zuten karromatoa. Oiloak lapurtzen zituzten. Eskekoak ere joaten ziren, bi beti. Gabina: ahopean otoitz egiten zuen.

14. Konjuruak eta gurutze bedeinkatuak

- **Erref**: ARA-059/033
- **Iraupena**: 0:02:49. **Hasi**: 00:33:23. **Bukatu**: 00:36:12
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak
- Erlijioa » Ohiturak eta bizimodua » Eliza giroko ospakizunak » Beste batzuk
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Ohiturak eta sinesmenak
- Aisia » Jai-giroa » San Juan

Laburpena:
Konjurua elizan egiten zen, igandero, hodeiak alde egiteko bedeinkazioa. Soroak bedeinkatzen zituen apaizak, San Juan bezperan; oiloa ematen zitzaion trukean. Erramu egunean, gurutze bedeinkatuak jartzen ziren, soro bakoitzeko bat. Erramua erre egiten du San Juan bezperan orain ere. San Juan sua.

15. San Juanen abestia

- **Erref**: ARA-059/035
- **Iraupena**: 0:00:27. **Hasi**: 00:36:48. **Bukatu**: 00:37:15
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » San Juan
- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bestelako kantak

Laburpena:
San Juan eguneko abestia.

16. San Juan sua

- **Erref**: ARA-059/038
- **Iraupena**: 0:00:26. **Hasi**: 00:38:42. **Bukatu**: 00:39:08
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » San Juan

Laburpena:
San Juan sua nolakoa zen lehen. Santatxora ez ziren joaten. Beheko iturrian egiten zuten sua, eta jolas egiten zuten inguruan.

17. San Juan goizeko ihintza

- **Erref**: ARA-059/040
- **Iraupena**: 0:00:55. **Hasi**: 00:39:21. **Bukatu**: 00:40:16
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Ohiturak eta sinesmenak
- Aisia » Jai-giroa » San Juan

Laburpena:
Iria ekartzen zuen anaiak, alfonbra moduan jartzeko ate aurrean. Atearen markoan arantza zuria josten zuen, larrosa batekin. San Juan goizeko ihintzaren gainean hanka hutsik ibiltzea ona ei zen.

18. Gurutzearen parean, geldiunea

- **Erref**: ARA-059/043
- **Iraupena**: 0:00:49. **Hasi**: 00:40:56. **Bukatu**: 00:41:45
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Hiletak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Ohiturak eta sinesmenak

Laburpena:
Arimarik ez zen agertzen, baina Iturraldetik gertu zegoen egurrezko gurutzean andariak geratu egiten ziren, aitagurea errezatzeko, hildakoekin elizara zihoazela.

19. Auzoen arteko harremanak

- **Erref**: ARA-059/046
- **Iraupena**: 0:01:36. **Hasi**: 00:42:36. **Bukatu**: 00:44:12
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Inguruko herriak eta auzoak

Laburpena:
Barajuentarrak eskolara joaten ziren, baina "kontrarioa" izaten ziren beti. Zabolarrak joaten dira hara beti, baina beraiek ez dira San Juanetan etortzen. Untzillakoekin ez dute harreman handirik izan.

20. Hitz egiten ikasteko bedeinkazioak

- **Erref**: ARA-059/049
- **Iraupena**: 0:00:56. **Hasi**: 00:44:44. **Bukatu**: 00:45:40
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Ohiturak eta sinesmenak

Laburpena:
Barajuengo Ama Birjina beti izan da famatua umeei hitz eginarazteko. San Juantxoren irudia ere bai, ekartzen zen eta umeari bedeinkazioa ematen zion apaizak.

21. Astoarekin errotara

- **Erref**: ARA-059/056
- **Iraupena**: 0:01:37. **Hasi**: 00:50:44. **Bukatu**: 00:52:21
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura
- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:
Esnea saltzera joaten ziren kalera, astoarekin. Errotara ere bai. Ura ere gutxi egoten zen, eta zain egoten ziren eho arte. Argirik ez, urik ez bazen. Kandelak eta karburoa. Txirritxolak etxean eta hilarrietan erabiltzen ziren.

22. Apaiza leihotik begira

- **Erref**: ARA-059/064
- **Iraupena**: 0:01:58. **Hasi**: 01:00:04. **Bukatu**: 01:02:02
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra
- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera
- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

Laburpena:
Dantzan gustura aritzen ziren, baina apaizak zaindu egiten zituen leihotik. Erretiro txarrak. Sermoian esaten zuen apaizak. Apaizei ez zitzaion gustatzen gizonak feriara joatea. Tiburziorena joaten ziren bueltakoan.

23. Azkoagako eskola

- **Erref**: ARA-092/002
- **Iraupena**: 0:01:45. **Hasi**: 00:02:05. **Bukatu**: 00:03:50
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:
Azkoagako eskolan ibili zen umetan. Irakasleak: don Lorenzo eta señorita Dioni (ordezko irakasleen izenak ere aipatzen ditu). Adin desberdinetako neska-mutilek elkarrekin ikasten zuten. Azkoaga, Zabola eta Barajaungo umeak joaten ziren Azkoagako eskolara.

24. Azkoaga auzoa

- **Erref**: ARA-092/003
- **Iraupena**: 0:01:26. **Hasi**: 00:03:50. **Bukatu**: 00:05:16
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Eraikuntza erlijiosoak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak

Laburpena:
Azkoaga, Zabola eta Altzaga parrokia bat dira. Altzagarrak elizara, kalera edo Azkoagara. Bakoitza bere auzoan bataiatzeko ohitura. Barajaunek bere parrokia dauka, baina eskolarik ez eta lehen hango umeak Azkoagara joaten ziren.

25. Abade euskaltzalea

- **Erref**: ARA-092/005
- **Iraupena**: 0:02:28. **Hasi**: 00:06:06. **Bukatu**: 00:08:34
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren jarrera
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Dotrina
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak

Laburpena:
Eskola denborako kontuak. Nolako maisu-maistrak eduki zituen. Abadea tolosarra zen eta oso euskaltzea: gogor egiten zien erdaraz egiten zutenean. Eskolan, dena erdaraz. Dotrina, abadearekin euskaraz.

26. Beti ezin eskolara joan

- **Erref**: ARA-092/006
- **Iraupena**: 0:00:31. **Hasi**: 00:08:34. **Bukatu**: 00:09:05
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:
Eskola denborako kontuak. Sei urtetik hamalaura arte ibili zen eskolan. Beti ez zuten eskolara joateko aukerarik: anai-arrebak txandatu egiten ziren etxeko lanetan.

27. Umetako jolasak

- **Erref**: ARA-092/008
- **Iraupena**: 0:01:37. **Hasi**: 00:10:48. **Bukatu**: 00:12:25
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

Laburpena:
Eskolako jolas-orduko jolasak: neskak mariketakan, garizuman "txikolan", sokasaltoan, asto-astoka... Elizpean, mutilak alde batean eta neskak bestean jolasten zuten.

28. 'Hijas de María' kongregazioa

- **Erref**: ARA-092/009
- **Iraupena**: 0:00:35. **Hasi**: 00:12:25. **Bukatu**: 00:13:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Kongregazioak

Laburpena:
14 urterekin, 'Hijas de María' kongregazioan sartzen ziren auzoko neska denak. Mutilen kongregazioa, San Luis. Hileko lehenengo domekan elizan elkartzen ziren kongregazioan.

29. Etxeko giroa

- **Erref**: ARA-092/011
- **Iraupena**: 0:01:20. **Hasi**: 00:14:49. **Bukatu**: 00:16:09
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak

Laburpena:
Eskola amaitu, eta etxeko lanak egiten jarraitu zuen. Soroko lanak ere egin behar izaten ziren. Etxean zenbat senide ziren. Amaren anaiek Arrasateko Zerrajeran egiten zuten lana.

30. Oñatira, neskame

- **Erref**: ARA-092/012
- **Iraupena**: 0:00:54. **Hasi**: 00:16:09. **Bukatu**: 00:17:03
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Neskameak
- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Debagoieneko lantegiak

Laburpena:
16 urte egiteko zituela, Oñatira joan zen neskame. Txokolate-lantegiko nagusiak ziren bere ugazabak.

31. 'Chocolates Onena'

- **Erref**: ARA-092/014
- **Iraupena**: 0:00:46. **Hasi**: 00:17:58. **Bukatu**: 00:18:44
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Debagoieneko lantegiak
- Lanbideak » Neskameak

Laburpena:
Oñatin neskame egon zeneko kontuan. 'Chocolates Onena' lantegiko nagusiak ziren Kontxiren ugazabak. Lantegian norbait falta zutenean, Kontxi joaten zen txokolatea pisatzera. Umeekin Zubillagara joaten zen.

32. Neskametzako lanak

- **Erref**: ARA-092/017
- **Iraupena**: 0:00:35. **Hasi**: 00:20:15. **Bukatu**: 00:20:50
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Neskameak

Laburpena:
Oñatin neskame egon zeneko kontuan. Kontxik etxeko zereginak egiten zituen, eta, aldian behin, txokolate lantegian zerbait egiteko abisua ematen bazioten, lantegira jaisten zen. Umeak beste neska batek zaintzen zituen. Neskame egon zen denborako oroitzapen ona du.

33. Neskametza utzi eta etxera

- **Erref**: ARA-092/019
- **Iraupena**: 0:00:33. **Hasi**: 00:21:41. **Bukatu**: 00:22:14
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:
22 hilabete Oñatin neskame egon eta gero, etxera bueltatu zen. Anaia bati ebakuntza egin zioten, eta etxean lanerako jende falta zuten.

34. Abereak

- **Erref**: ARA-092/022
- **Iraupena**: 0:01:00. **Hasi**: 00:23:41. **Bukatu**: 00:24:41
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Baserria » Baserriko lanak » Artzaintza

Laburpena:
Sei esne-behi, txahalak eta idi-parea zituzten baserrian. 100 ardiko artaldea zeukaten.

35. Ama, plazara

- **Erref**: ARA-092/023
- **Iraupena**: 0:01:47. **Hasi**: 00:24:41. **Bukatu**: 00:26:28
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera
- Baserria » Baserriko lanak » Artzaintza

Laburpena:
Ardi-gazta egiten zuten. Kontxiren ama Arrasateko plazara joaten zen salmenta egitera astean birritan. Arrautzak, gazta, oilaskoak, baba, gaztaina, patata... saltzen zuen. Kaleraino astoaz jaisten zuen jeneroa, eta, gero, autobusa hartzen zuen Arrasatera joateko.

36. Gerraosteko gabezia

- **Erref**: ARA-092/025
- **Iraupena**: 0:01:26. **Hasi**: 00:27:05. **Bukatu**: 00:28:31
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean
- Lanbideak » Batetik bestera zebiltzanak

Laburpena:
Gerraosteko gabeziaz hitz egiten du. Diru ugaritasunik ez. Etxeko jeneroarekin bizi ziren. Behi-esnea letxeriara eramaten zuten. Gerora, etxera joaten hasi ziren esne bila.

37. Errazionamenduko kartila, kaleko senideentzat

- **Erref**: ARA-092/026
- **Iraupena**: 0:00:51. **Hasi**: 00:28:31. **Bukatu**: 00:29:22
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:
Gerraosteko kontuak. Kaleko senideei ematen zien errazionamenduko kartila, beraiek hartzeko falta zuten janaria. Baserrian ez zuten ogi eta arto faltarik.

38. Garia entregatzea

- **Erref**: ARA-092/027
- **Iraupena**: 0:02:21. **Hasi**: 00:29:22. **Bukatu**: 00:31:43
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizkizunak eta otoitzak

Laburpena:
Gerraostean, garia entregatu behar zen udaletxean. Abadeari anega erdi gari eman behar zitzaion, eta, etxean hildako berri bat edukiz gero, anega eta erdi "errezoen alde". Senide asko zituzten hilda: abadeari gurdikada gari eramaten zioten.

39. Etxaluze baserriari buruzkoak

- **Erref**: ARA-092/028
- **Iraupena**: 0:01:37. **Hasi**: 00:31:43. **Bukatu**: 00:33:20
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua

Laburpena:
Errenteroak izan ziren 1975era arte. Zaldibarkoak ziren baserriko ugazabak: Aramaion hiru baserriren jabe ziren. Ugazabari errenta dirutan ordaintzen zioten: garia ere entregatu behar izaten zioten. Abenduko bigarren domekan joaten ziren errenta ordaintzera Zaldibarrera.

40. Abadeari garia erosi behar

- **Erref**: ARA-092/029
- **Iraupena**: 0:00:53. **Hasi**: 00:33:20. **Bukatu**: 00:34:13
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:
Etxean senide asko ziren. Abadeari eta baserriko ugazabari garia entregatuta, etxean falta izaten zen. Gero, abadeari erosi behar garia.

41. Soroak bedeinkatzea

- **Erref**: ARA-092/030
- **Iraupena**: 0:01:09. **Hasi**: 00:34:13. **Bukatu**: 00:35:22
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Ohiturak eta sinesmenak

Laburpena:
San Juanetan abadea soroak bedeinkatzera joaten zen baserrietara, eta trukean oilaskoa eman behar izaten zitzaion. Oilaskoarekin batera gazta bat eta ardi-esnea ere ematen zioten Etxaluzekoek. Egurra ere eramaten zioten. Abadearen "amakasa" (serora) bere arreba zen.

42. Abadearen eragina

- **Erref**: ARA-092/032
- **Iraupena**: 0:02:22. **Hasi**: 00:35:32. **Bukatu**: 00:37:54
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Bideak

Laburpena:
Auzoan zenbat baserri zeuden. Abadeak oiloak, untxiak, ortua, sagastiak... zituen. Tolosa abadeak 40 urtetik gora egin zituen Azkoagan. Abadea estimatzen zuten. Auzoko bideak eta ur-kontuak haren bidez egin ziren: auzoaren ordezkaria izan zen diputazioan.

43. Gari-lanak

- **Erref**: ARA-092/035
- **Iraupena**: 0:02:58. **Hasi**: 00:39:44. **Bukatu**: 00:42:42
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana
- Baserria » Baserriko lanak » Garia
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:
Gari-lanak eskuz egiten zituzten. Garia igitaiarekin ebaki, metak egin, larrainean zabaldu... Garia trillo bategaz jotzen zuten. Estualdiren batean, garia eskuz ere jo izan zuten. Gero, auzokoen artean alokatutako matxaka erabiltzen hasi ziren. Auzolanean egiten zuten lana. Ondoren, makina handi bat erosi zuten lastoa ganbarara botatzen zuena.

44. Ganaduarentzako jatekoa

- **Erref**: ARA-092/038
- **Iraupena**: 0:00:44. **Hasi**: 00:43:48. **Bukatu**: 00:44:32
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baratzea eta soroa
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

Laburpena:
Garia ereiteari utzi ziotenean, ganaduarentzako belarretarako erabili zituzten soroak. Lehen, ganaduarentzako jan nahikorik ez zenean, lastoa erosi egin behar izaten zuten.

45. Domeketan, meza eta arrosarioa

- **Erref**: ARA-092/040
- **Iraupena**: 0:00:55. **Hasi**: 00:45:55. **Bukatu**: 00:46:50
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizkizunak eta otoitzak

Laburpena:
Domeka arratsaldetan, auzoan arrosarioa entzun ondoren, dantzaldira joaten ziren herriko plazara. Goizetan, meza egoten zen.

46. Plazara joatea jokatu ez

- **Erref**: ARA-092/045
- **Iraupena**: 0:00:40. **Hasi**: 00:49:46. **Bukatu**: 00:50:26
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak

Laburpena:
Kontxiren amona eta ahizpa joaten ziren Otxandiora, Urrunagara eta Legutiora saltzera. Kontxi ez da plazan saltzen ibili; etxeko zereginetaz arduratzen zen.

47. Gaztainak

- **Erref**: ARA-092/047
- **Iraupena**: 0:01:22. **Hasi**: 00:50:31. **Bukatu**: 00:51:53
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Mendia eta hondartza » Mendiko bilketak
- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:
Gaztaina denboran gaztaina asko saltzen zuten. Gaztainak, berritan, egosita jaten zituzten; gero, erreta. Afaria: patatak piper gorriekin edo porruarekin eta gaztainak.

48. Gasteizko feria

- **Erref**: ARA-092/048
- **Iraupena**: 0:00:55. **Hasi**: 00:51:53. **Bukatu**: 00:52:48
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera

Laburpena:
Ez zuten joerarik Gasteizko plazara joateko. Lehen, eguenetan bakarrik egoten zen autobusa. Auzoko gizon bat eguen denetan joaten zen Gasteizko feriara.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-11-23

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com